

2012-05-03

Nya rutiner för hantering av fynddata hos länsstyrelserna i samband med övergången till nya Artportalen

Delegerad administration av behörigheter

När nya Artportalen tas i drift kommer en ny typ av användarhanteringssystem att användas. Systemet hanterar alla personer som använder Artportalen och andra dataapplikationer ArtDatabanken tillhandahåller. Administrationen av alla konton och deras specifika behörigheter i Artportalen har hittills hanterats av ArtDatabanken. Hädanefter kommer respektive Länsstyrelse att administrera sin personals behörigheter till att t.ex. se skyddsklassade arter. Detta görs genom utdelande av olika roller som har olika behörigheter. Alla personer som ska använda Artportalen skapar ett eget personligt konto oavsett i vilket syfte som Artportalen ska användas. Till dessa personliga konton kan sedan kopplas olika fördefinierade roller, både privata roller och roller kopplade till sin tjänsteutövning. Det kommer alltså inte behövas speciella konton för Länsstyrelsen som organisation och dess olika verksamhetsområden.

Tabell 1. Exempel på roller, hur de skapas och vilka behörigheter som är knutna till dessa

	Roll	Roll-tillkomst	Behörigheter
Ett personligt konto	Privatperson	Automatiskt i samband med skapande av eget konto	Se publika fynduppgifter samt rapportera och redigera egna fynduppgifter
	Validerare av trollsändor	Utdelas av ArtDatabanken	Se och validera fynduppgifter för trollsändor
	Användaradministratör på länsstyrelsen i xx län	Utdelas av ArtDatabanken	Administrera användare tillhörande roller för Anställd på länsstyrelsen i xx län
	Anställd på länsstyrelsen i xx län med full länsvis behörighet	Utdelas av Användaradministratör på länsstyrelsen i xx län	Se alla fynduppgifter i det egna länet samt att redigera poster som ägs av länsstyrelsen

Nuvarande artdata-ansvarig person på respektive länsstyrelse bör ansvara för utdelningen av lämpliga roller till sina kolleger. Detta möjliggörs genom att den artdata-ansvariga personen tilldelas rollen som Användaradministratör av ArtDatabanken. Samma person bör också ansvara för att alla med utökad behörighet känner till de skyldigheter i handhavandet av icke offentliga fynddata som anges i överenskommelsen (se nedan) med ArtDatabanken. De olika utdelade rollerna styr behörigheter för åtkomst och rapportering.

Exempel på Lst-roller:

- Anställd på länsstyrelsen i Södermanlands län med full länsvis behörighet till åtkomst och redigering (redigering endast av poster som ägs av Länsstyrelsen).
- Anställd på länsstyrelsen i Södermanlands län med full länsvis behörighet till åtkomst (ej redigering)
- Anställd på länsstyrelsen i Södermanlands län med begränsad länsvis behörighet till åtkomst och redigering (redigering endast av poster som ägs av Länsstyrelsen).
- Anställd på länsstyrelsen i Södermanlands län med länsvis behörighet endast till data i diffuserad form (används bara då länsstyrelsens egna handläggarktyg arbetar mot ArtDatabankens webbservice)

Arbetsinsatsen för Användaradministratören på respektive Länsstyrelse kommer att vara större i samband med att nya Artportalerna tas i drift, då alla kolleger som behöver utökade behörigheter skall tilldelas lämplig roll. Det löpande arbetet kommer sedan huvudsakligen bestå i att ändra roller för personal som behöver annan behörighet, eller avsluta respektive öppna behörighet för personer som slutar eller nyanställs. En manual för Användarhanteringssystemet kommer att finnas tillgänglig på Användarhanteringssystemet sida (<https://lampetra2-1.artdata.slu.se/UserAdmin/>).

Nya överenskommelser mellan ArtDatabanken och Länsstyrelserna

Det finns idag löpande överenskommelser mellan Länsstyrelsen och Artdatabanken vilket reglerar begränsningar i handhavandet av icke offentliga fynddata. I och med nya Artportalerna och Användarhanteringssystemet kommer nya överenskommelser behöva skrivas med respektive länsstyrelse, där även Användaradministratören namnges. När en användare får en roll tilldelad till sig kommer även en digital överenskommelse skicka ut.

Vad Användaradministratören och övriga användare nu behöver göra

Först behöver man skapa sig ett nytt personligt konto. Blivande Användaradministratörer registrerar sig antingen via Artportalens Beta-version <http://test.artportalen.se/> eller via det nya Användarhanteringssystemet <https://lampetra2-1.artdata.slu.se/UserAdmin/>. Samma login-namn och lösenord gäller sedan för de båda systemen. Detta kan med fördel göras så snart som möjligt, man behöver alltså inte vänta tills nya Artportalerna är i drift. Sedan kontaktas Marit Persson (marit.persson@slu.se) eller Jan Edelsjö (jan.edelsjo@slu.se) på ArtDatabanken så att rollen som Användaradministratör knyts till rätt person.

Övriga användare av Artportalerna eller ArtDatabankens webbservice (Artportalskopplingen) rekommenderas också att skapa nya personliga konton redan nu. Detta bör då göras i beta-versionen av nya Artportalerna, se www.artportalen.se/artportalen2. Genom beta-versionen får man också tillfälle att bekanta sig med nya Artportalerna, men observera att detta än så länge är en ofullständig testversion. Till dessa personliga konton kan Användaradministratören senare knyta lämpliga roller. Ett nytt användarkonto kan förstås också skapas i nya Artportalerna då den är i drift.

Syfte byter namn till Projekt i Artportalerna

I Artportalerna har man hittills kunna ange olika syften då man rapporterat sina observationer. Man har kunnat skapa syften själv och även använda befintliga allmänna syften. I nya Artportalerna kommer begreppet ”syfte” ersättas med begreppet ”projekt”. Det kommer att finnas allmänna projekt och interna projekt. De allmänna projekten skapas av Artportalsadministrationen och vem som helst kan använda dessa vid rapportering. Exempelvis kommer den fågelräkning som sker

vid fågelborden varje vinter vara ett allmänt projekt. Ett internt projekt kan skapas av alla användare på Artportalen och det finns en möjlighet för den som skapar projektet att lägga till projektmedlemmar. Alla interna projekt och dess observationer kommer att vara synliga för alla Artportalsanvändare och också sökbara. Däremot kommer bara de som är medlemmar i projektet kunna rapportera i projektet. Ett internt projekt kan också döljas. Det innebär att projektet och dess observationer inte blir tillgängliga för andra artportalsanvändare. Däremot kommer validerare och Användaradministratören på respektive län att kunna se dessa projekt. ArtDatabanken anser att möjligheten att dölja projekt endast bör utnyttjas i undantagsfall.

Länsstyrelser som utför inventeringar och övervakning av arter inom ramen för avtal med Naturvårdsverket ska rapportera observationerna i en projektstruktur som avspeglar Länsstyrelsens verksamhetsområden, ex. ÅGP, Basinventering, Uppföljning N2000 och skyddade områden, miljöövervakning etc. Dessa projekt kommer att vara interna. ArtDatabanken kommer att skapa delar av denna struktur, medan Naturvårdsverket och nationella koordinatörer för olika undersökningstyper inom miljöövervakningen blir ansvariga för annat. Särskild information om detta har eller kommer att gå ut till resp. verksamhetsområde. För varje projekt finns en projektadministratör. Projektadministratören lägger till användare som ska vara medlemmar i projektet. Vilken användare som helst kan bli medlem i ett projekt oavsett vilka roller personer ifråga har. Projektadministratören ansvarar också för att lägga till extra projektparametrar om det behövs samt lägga till information (alt en länk) i den textruta som finns för projektbeskrivning.

Ny kategori av datatillhörighet i Artportalen

I dagens Artportal (AP1) är ägarskapet av data knutet till den som rapporterar data, dvs. rapportören. Det är endast ägaren av specifika fyndposter som kan redigera eller ta bort dessa. För att Länsstyrelsen ska kunna äga data har länen haft så kallade organisationskonton som ofta varit knutna till en person som jobbar på Länsstyrelsen, men inte alltid. Detta konto har använts då man rapporterar in observationer gjorda av personer under arbetstid och som jobbar på Länsstyrelsen eller då Länsstyrelsen rapporterat in data från en inventering som en konsult har utfört. I och med att sådana konton kommer att försvinna och alla konton framöver är knutna till en fysisk person kommer en ny typ av ägarskap av data skapas i nya Artportalen. Att ha en annan ägare till data än den som rapporterat fyndet kommer att vara möjligt om man rapporterar i en roll som är knuten till en organisation eller om man rapporterar till ett visst projekt. Ägarskapet kommer alltså inte vara knutet till rapportören utan till en organisation eller ett projekt. För att konsulten själv ska kunna rapportera in data där ägarskapet direkt övertas av länsstyrelsen krävs att rapporteringen sker inom ett Projekt som ägs av resp. länsstyrelse. Alternativt kan konsulten skicka in sina fyndfiler till länsstyrelsen så lägger handläggaren in uppgifterna i Artportalen med konsulten som observatör (se tabell 2).

Tabell 2. Tabellen visar olika möjligheter vid rapportering till ett specifikt projekt i Artportalen.

System	Observatör	Rapportör	Ägare
AP1	Eva Anka (konsult)	Länsstyrelsen C län (NN)	Länsstyrelsen C län (NN)
nya AP	Eva Anka (konsult)	Eva Anka (konsult)	Länsstyrelsen C län
nya AP	Eva Anka (konsult)	Nils Nilsson (1st-roll)	Länsstyrelsen C län
nya AP	Nils Nilsson & Eva Anka (konsult)	Nils Nilsson (1st-roll)	Länsstyrelsen C län
nya AP	Nils Nilsson	Nils Nilsson (1st-roll)	Länsstyrelsen C län

Överföring av befintliga fynddata i Artportalen till rätt ägare

När en person skapar ett nytt användarkonto i nya Artportalen finns möjligheten att knyta sina gamla observationsposter till det nya kontot. Se vidare under ”mina sidor – överför fynd” på nya Artportalen eller i Betaversionen. Observera att du kan testa detta i Betaversionen men du måste göra om det i den skarpa versionen när den är i drift.

Flertalet av länsstyrelsens poster i Artportalen ägs idag av rapportören, d.v.s. de är knutna till ett personligt lst-konto. Vid överföringen till nya Artportalen måste posterna kopplas till den nya ägaren, dvs organisationen Länsstyrelsen i XX län. Detta kan inte göras av länsstyrelsen utan måste genomföras av Artdatabanken. För att en person inte ska kunna koppla ett tidigare Lst-konto till sig personligen och därmed ”kapa” alla observationer som egentligen hör till Länsstyrelsen kommer samtliga konton som idag är organisationskonton att vara låsta när nya Artportalen tas i drift.

Samtidigt som Artdatabanken kopplar länsstyrelsens poster till den nya ägaren Länsstyrelsen i xx län kommer även rapportör och observatör för dessa poster identifieras och kopplas till nya personliga konton som skapats av användarna. För de observationer som rapporterats in med ett personligt länsstyrelsekonto och där personen ifråga inte längre jobbar på Länsstyrelsen kommer personen ändå kvarstå som rapportör. I och med att organisationen länsstyrelsen i xx län äger redigeringsmöjligheterna till sina poster kan flera personer inom organisationen inneha roller som medger redigeringsåtkomst. Personer som avslutat sin anställning bör fråntas sin lst-roll och kommer därmed inte längre kunna redigera lst-ägda poster.

Om en konsult rapporterat in data som denne samlat in på uppdrag av Länsstyrelsen kan det ofta vara lämpligt att länsstyrelsen övertar ägarskapet av dessa poster. Detta kan göras genom att använda en ny funktion som tillförs nya Artportalen som medger rapportören att flytta ägarskapet på utvalda datamängder. Denna funktion kommer troligen inte finnas klar till den första versionen av nya Artportalen utan kommer i en senare uppdatering.

Artportalskopplingen

Länsstyrelsernas nuvarande handläggarverktyg Artportalskopplingen kommer inte att fungera mot den nya Artportalen, därför pågår nu ombyggnad av detta verktyg. Istället för att som idag hämta data direkt från Artportalen kommer länsstyrelsens nya handläggarverktyg hämta data från ArtDatabanken via en SOAP-baserad webbservice. Genom webbservicen får man utöver åtkomst till Artportalen också tillgång till Artdatabankens Observationsdatabas. I framtiden kommer även andra databaser kunna kopplas till webbservicen, t ex från museer och andra myndigheter. En första version av webbservicen är nu släppt och länsstyrelsens utveckling av nya handläggarverktyg är på gång. I en senare version av webbservicen planeras även en funktion för att hantera diffuseerade skyddsklassade data. En handläggare som inte har behörighet till skyddsklassade arter ska ändå kunna få ett meddelande om det förekommer sådana arter i sitt sökområde. När webbservicen utökats med denna funktion måste även Länsstyrelsernas handläggarverktyg uppdateras för att kunna utnyttja detta. Behörigheten till skyddsklassade arter styrs av en roll som gäller både för Artportalen och webbservicen.

I en övergångsperiod efter att nya Artportalen har släppts och innan länsstyrelsernas nya handläggarverktyg fungerar mot webbservicen, bör länsstyrelsens handläggare kunna använda den nuvarande Artportalskopplingen mot gamla Artportalen. Förhoppningsvis blir denna övergångsperiod mycket kort. Man kommer under denna tid via Artportalskopplingen inte att ha tillgång till nya uppgifter som läggs in i nya Artportalen.

Vid frågor om användarhanteringssystemet och frågor rörande fynddata kontaktas:

Jan Edelsjö jan.edelsjo@slu.se 018 – 67 26 85, eller

Marit Persson marit.persson@slu.se 018 – 67 26 58

Vid frågor om ArtDatabankens ansvar som datavärd kontaktas

Jonas Sandström jonas.sandstrom@slu.se 018 – 67 25 47

Vid frågor om Artportalen kontaktas

Per Flodin, Länsstyrelsen i Södermanlands län, per.flodin@lansstyrelsen.se eller

artportalen.support@lansstyrelsen.se eller på tel. 0155 – 26 41 72